

2007 FLEGT Briefing Notes Series

Wetshandhaving, beleid en handel in de bosbouw

Vrijwillige partnerschapsakkoorden

1 Wat zijn VPA's (Voluntary Partnership Agreements – vrijwillige partnerschapsakkoorden)?

Het EU-actieplan voor wetshandhaving, beleid en handel in de bosbouw erkent dat de EU als belangrijke consument van houtproducten samen met houtproducerende landen de verantwoordelijkheid heeft om de onwettige houtkap en de daarmee gepaard gaande handel tegen te gaan. Momenteel bestaat er echter geen praktisch mechanisme om onwettig hout te identificeren en uit te sluiten van de EU-markt.

Het actieplan voor wetshandhaving, beleid en handel in de bosbouw stelt daarom voor om vrijwillige partnerschapsakkoorden (VPA's) te sluiten tussen de EU en individuele houtproducerende landen (FLEGT-partnerlanden). Deze overeenkomsten hebben uiteindelijk tot doel onwettig geproduceerd hout uit de internationale en binnenlandse handel van een partnerland te halen.

Een VPA is een bindende overeenkomst tussen de EU en een partnerland waarbij de EU en het partnerland overeenkomen om samen te werken om de doelstellingen van het FLEGT-actieplan te ondersteunen en een vergunningensysteem voor hout te implementeren. Om dit mogelijk te maken, werd een nieuwe Europese Verordening voor de uitvoering van het FLEGT-vergunningensysteem goedgekeurd¹.

2 Wat bestrijken VPA's?

VPA's hebben tot doel bij te dragen tot het engagement van houtproducerende landen om duurzaam bosbeheer te bevorderen door verbeteringen te ondersteunen op het vlak van wetshandhaving en beleid in de bosbouw.

Eén element dat gemeenschappelijk is voor alle overeenkomsten is dat Partnerlanden beschikken over betrouwbare wettelijke en administratieve structuren en technische systemen om te controleren of hout ge-

In deze serie zijn de volgende acht publicaties verschenen:

1. Wat is FLEGT?
2. Wat is wettig hout?
3. Een wettigheidsgarantiesysteem voor hout
4. Controle van de toeleveringsketen: houttraceersystemen en bewakingsketen
5. Wettigheidsgarantiesystemen: controlevereisten
6. *Vrijwillige partnerschapsakkoorden*
7. Richtlijnen voor onafhankelijke toezicht
8. FLEGT vergunningen en wettigheidsgarantie op basis van marktdeelnemers

produceerd wordt in overeenstemming met nationale wetten – of zich ertoe verbinden om deze structuren en systemen te ontwikkelen. Dit impliceert het volgende:

- Een engagement om te garanderen dat de toepasselijke boswet consistent, verstaanbaar en uitvoerbaar is en duurzaam bosbeheer bevordert;
- De ontwikkeling van technische en administratieve systemen om houtactiviteiten te controleren en hout te identificeren en te traceren vanaf het punt waar het gekapt wordt tot de markt of het punt van export;
- Een engagement om de transparantie en de verantwoordelijkheid op het vlak van het bosbeheer te verbeteren;
- De inbouw van controles in het traceer- en vergunningensysteem, inclusief de uitvoering van een onafhankelijk controlesysteem;
- De ontwikkeling van procedures om een vergunning te verlenen voor de export van wettig gekapt hout.

In VPA's moet echter ook erkend worden dat de omstandigheden die een impact hebben op het bosbeheer en de wetshandhaving in de partnerlanden verschillend zijn. In elk land zal een VPA rekening moeten houden met factoren zoals nationale aangelegenheden inzake bosbeheer, bosverwante wetgeving, de aard

van bos- en grondrechten, de aard van de houthandel, huidige initiatieven van de houtsector en de capaciteit om overeenkomsten uit te voeren.

Kernelementen waarmee waarschijnlijk rekening zal moeten worden gehouden bij de opstelling en de uitvoering van VPA's:

- Sociale bescherming – mogelijk negatieve invloeden van VPA's op lokale gemeenschappen moeten geminimaliseerd worden, door rekening te houden met bosverwante bestaansmiddelen van inheemse en lokale gemeenschappen. De partnerlanden zullen ook aangemoedigd worden om FLEGT-aangelegenheden te koppelen aan hun strategieën om armoede te verminderen en om de impact van VPA's op armoede te controleren;
- Betrokkenheid van belanghebbende partijen – Er moet mogelijkheid zijn tot regelmatig overleg met belanghebbende partijen tijdens de uitwerking en de uitvoering van VPA's. Dit zou manieren moeten omvatten om de privésector te betrekken bij inspanningen om onwettige houtkap tegen te gaan, maar dit zou ook moeten garanderen dat eventuele opgelegde vereisten geen overdreven last zijn voor kleinschalige producenten.

In sommige landen zal de naleving van deze engagementen een aanzienlijke institutionele versterking en capaciteitsuitbreiding vereisen. VPA's moeten domeinen identificeren waar nood is aan technische en financiële bijstand. Eventuele bijstand zal gericht zijn op de bevordering van de naleving van de wet in de bossector, als fundamentele stap om een duurzaam bosbeheer te realiseren. Waarschijnlijke prioriteitsdomeinen zijn:

- Bijstand bij wetgevende en regelgevende hervormingen, indien nodig
- Bijstand om systemen te ontwikkelen die controleren of het hout wettig werd gekapt
- Capaciteitsversterking voor overheden van partnerlanden en maatschappelijke organisaties
- Streven naar eerlijke en rechtvaardige oplossingen voor onwettige houtkap met een minimale negatieve impact op gemeenschappen die afhankelijk zijn van het bos
- Versterking van bestaande instellingen en zonodig ontwikkeling van instellingen
- Ondersteuning voor beleidsmatige, wetgevende en regelgevende hervormingen in de bossector.

3 Uitwerking van een vrijwillig partnerschapsakkoord

Onderhandeling en doeltreffendheid van de overeenkomst

Vrijwillige partnerschapsakkoorden beginnen met informele besprekingen tussen de EU en prospectieve partnerlanden. Deze besprekingen worden doorgaans gevoerd door de Europese Commissie en één of meer lidstaten. Ze hebben tot doel te garanderen dat de belanghebbenden in het land duidelijk inzicht krijgen in de doelstellingen van een VPA en de mechanismen voor de uitvoering ervan. Dit helpt de EU ook om inzicht te krijgen in aangelegenheden uit de bossector in het specifieke land die aangepakt moeten worden bij het opstellen van een VPA. Een prospectief partnerland brengt de Europese Commissie op de hoogte als het klaar is voor formele onderhandelingen.

De onderhandelingen over een akkoord zijn toegespitst op aangelegenheden die van belang zijn voor wetshandhaving en beleid in de bosbouw in het partnerland. Het onderhandelingsproces kan verschillende maanden duren.

Een VPA zal van kracht worden als het onderhandelingsproces afgerond is en de administratieve vereisten van elke partij (bv. bekrachtiging van het akkoord) voltooid zijn.

Het gezamenlijk implementatiecomité (Joint Implementation Committee – JIC)

Er zal een Joint Implementation Committee (JIC) worden samengesteld dat bestaat uit vertegenwoordigers van het partnerland, de Europese Commissie en EU lidstaten. Dit comité zal toezien op de uitvoering van betreffend akkoord. Het zal de verantwoordelijkheid hebben te garanderen dat er regelmatig besprekingen plaatsvinden tussen de EU en het partnerland en dat deze besprekingen efficiënt zijn. Het zal de uitvoering van de partnerschapsakkoord bevorderen en superviseren, optreden als bemiddelaar en eventuele conflicten en geschillen oplossen die zich voordoen. De taken van het JIC zullen het volgende omvatten:

- Beslissen over de timing van de doeltreffendheid van het vergunningensysteem;
- Opvolgen en controleren van de globale vooruitgang van de uitvoering van het partnerschapsakkoord;
- Bekijken van rapporten van onafhankelijke controleinstanties en klachten over de werking van het vergunningensysteem;
- Bemiddelen en alles in het werk stellen om conflicten met betrekking tot de overeenkomst en het vergunningensysteem op te lossen.

Planning en uitvoering

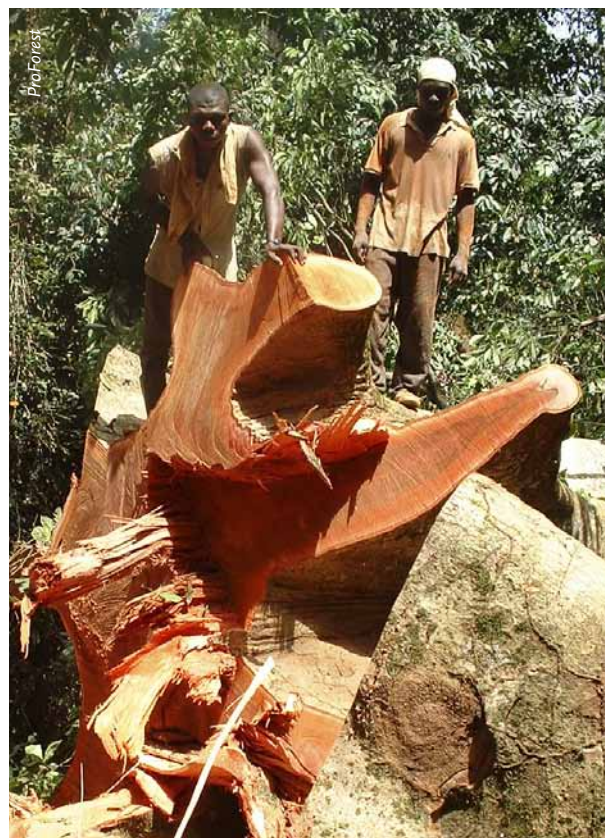
Elk VPA moet een gedetailleerd plan omvatten dat duidelijk gedefinieerde en tijdsgebonden acties omvat om het beheer in de bossector te verbeteren en het vergunningensysteem te implementeren.

Het kan na de inwerkingtreding van een VPA enige tijd duren voordat een vergunningensysteem van kracht wordt, aangezien het mogelijk is dat het wettigheidsgarantiesysteem ontwikkeld of versterkt moet worden. Als een partnerland vindt dat zijn wettigheidsgarantiesysteem voldoet aan alle vereisten, zal het land de EU hiervan op de hoogte brengen via het JIC.

Na bevestiging hiervan zal de Europese Commissie het partnerland, alsook eventuele bijkomende producten die gedekt moeten worden door het vergunningensysteem, toevoegen aan de Appendices van de EU FLEGT-Verordening. Vanaf dit moment zal voor alle toepasselijke producten die uit het partnerland geëxporteerd worden naar de EU een FLEGT-vergunning vereist zijn.

Reikwijdte van partnerschapsakkoorden

Het vergunningensysteem zal initieel een beperkt assortiment van massieve houtproducten omvatten (nl.

stamhout, gezaagd hout, fineer en triplex). Elk VPA zal echter een voorziening bevatten om de reikwijdte uit te breiden tot andere productcategorieën, indien dit gunstig wordt gezien voor het partnerland.

Controles en rapportering

Er zullen jaarverslagen over de ontwikkeling en de uitvoering van elke VPA opgesteld moeten worden. Deze rapporten zullen details bevatten van de realisatie van de doelstellingen en de overeengekomen tijdsgebonden acties, alsook van de vooruitgang op het vlak van de eliminatie van onwettig hout dat geëxporteerd wordt naar niet-EU-markten en verkocht wordt op de binnenlandse markt. Als er een FLEGT-vergunningensysteem operationeel is, moeten er ook details verstrekt worden met betrekking tot het aantal uitgegeven FLEGT-vergunningen en de hoeveelheden houtproducten die geëxporteerd worden naar de EU.

Elk VPA moet een voorziening omvatten om de efficiëntie en de impact van het VPA te controleren. De eerste controle moet uitgevoerd worden binnen de twee jaar na de start van een VPA. Bijkomende controles kunnen echter aangewezen zijn in geval van problemen met de uitvoering.

Duur van partnerschapsakkoorden

Eens van kracht, blijven partnerschapsakkoorden geldig totdat de EU of het partnerland de andere partij mededeelt de overeenkomst stop te willen zetten, met voorafgaande kennisgeving van één jaar. Indien een controle wijst op ernstige tekortkomingen op het vlak van de uitvoering van de partnerschapsakkoord en indien deze tekortkomingen niet rechtgezet worden binnen een onderling overeengekomen tijds kader, kan de overeenkomst opgeschort worden met het resultaat dat het partnerland opnieuw de status van niet-partner zal hebben.

4 Welke voordelen voor FLEGT-partnerlanden?

De uitvoering van de VPA's en het vergunningensysteem zullen capaciteitsversterking en investeringen vereisen om de betrouwbaarheid en de geloofwaardigheid te verzekeren. In ruil zijn er voordelen voor partnerlanden. Deze omvatten:

- Politieke en financiële versterking van overheids-hervormingen gericht op een beter bosbeheer;
- Betere toegang tot EU-markten, aangezien openbaar en privaat aankoopbeleid steeds meer nadruk zullen leggen op het gebruik van wettig hout en de uitsluiting van niet-geïdentificeerd of onwettig hout, aangezien alle importen naar de EU als wettig zullen worden beschouwd;
- Hogere inkomsten uit belastingen en accijnzen die, in sommige gevallen, hoger kunnen zijn dan de kosten die gepaard gaan met het gebruik van het vergunningensysteem;
- Hogere inkomsten voor de financiering van de armoedebestrijding en gemeenschapsontwikkelingsprogramma's;
- Prioriteit op het vlak van EU-ontwikkelingssteun voor FLEGT-gerelateerde maatregelen;
- Extra middelen voor wetshandhaving om onwettige activiteiten te bestrijden;
- Een basisstructuur om privé-exploitanten de kans te bieden om te evolueren naar een certificatie van duurzaam bosbeheer;
- Betere internationale reputatie dankzij het engagement van de overheid om een goed beheer te verzekeren.

Er is geen enkele invloed op de handel met landen die ervoor opteren om geen VPA's te sluiten. Aangezien inkopers echter steeds vaker beleidslijnen volgen die de aankoop van gecontroleerd wettig hout bevorderen, zullen de landen die problemen hebben met onwettige houtkap en die beslissen om geen VPA's te sluiten, mogelijk een daling van hun marktaandeel in de EU vaststellen.

1. Verordening EG nr. 2173/2005 inzake de opzet van een FLEGT-vergunningensysteem voor de invoer van hout in de Europese Gemeenschap

De FLEGT Briefing Notes worden opgesteld door een deskundigengroep samengesteld door de Europese Commissie. Ze hebben tot doel informatie te verstrekken in het kader van de bespreking van het EU-actieplan inzake wetshandhaving, beleid en handel in de bosbouw. Ze weerspiegelen geen officiële standpunten. Ze hebben tot doel nuttige informatie te verstrekken aan potentiële FLEGT-partnerlanden en anderen die geïnteresseerd zijn in het initiatief. (December 2011)